

JONES, JOHN ('Talhaiarn '; 1810 - 1869), pensaer a bardd

Enw: John Jones

Ffugenw: Talhaiarn

Dyddiad geni: 1810

Dyddiad marw: 1869

Rhyw: Gwryw

Galwedigaeth: pensaer a bardd

Maes gweithgaredd: Celf a Phensaernïaeth; Barddoniaeth

Awdur: David Gwenallt Jones

Ganwyd 19 Ionawr 1810 yn Nhafarn yr Harp, Llanfairtalhaiarn, sir Ddinbych. Cafodd ei addysg yn ysgol y Llan ac mewn ysgolion eraill yn Rhuddlan ac Abergele, ond daeth adref i ddysgu crefft ei dad, sef asiedydd. Pan oedd yn 15 oed prentisiwyd ef gyda phensaer o'r enw Ward, a arolygai ar y pryd blas yr arglwydd Bagot, Pool Park, Rhuthyn. Yn 1830 aeth i wasanaeth [T. Penson](#) (gweler dan [Penson, R. K.](#)), arolygydd pontydd siroedd Dinbych a Maldwyn, ac yn 1843 symudodd i Lundain yn bensaer yng nghwmni Mri. Scott a Moffatt, penseiri eglwysig. Gadawodd hwy yn 1851 ac ymuno â Syr Joseph Paxton, a bu yn un o arolygwyr gwaith y Plas Grisial yn Llundain, a phlas y barwn Meyer de Rothschild gerllaw Mentone, Ffrainc. Yn 1855 danfonwyd ef i Ffrainc i arolygu adeiladwaith plas y barwn James Rothschild, ac ymhen tair blynedd dychwelodd adref i adfer ei iechyd. Dychwelodd eilwaith at ei alwedigaeth, a bu'n arolygu gwaith plas yr iarll Russell yn Battlesden Park, swydd Bedford. Oherwydd ei afiechyd, y gymalwst, penderfynodd ymneilltuo, a daeth adref i'r Harp; bu farw drwy ei law ei hun ar 7 Hydref 1869.

Dyma restr o'i weithiau: *Awdl y Greadigaeth ...* 1849; *Eisteddfod Genhedlaethol Abertawe*, 1863, *Awdl er Coffadwriaeth am y diweddar Dywysog Cydweddog 'Albert Dda' ...* 1863; *Gwaith Talhaiarn*, y gyfrol gyntaf gan H. Williams, 1855, yr ail gan T. Piper, 1862, a'r drydedd gan W. J. Roberts, Llanrwst, 1869. Lluniodd eiriau Cymraeg ar *Llywelyn, a dramatic cantata*, 1864, ac ar *The Bride of Neath Valley*, 1867. Gwelir ei eiriau ar geinciau yn *Welsh Melodies* [John Thomas](#) ('Pencerdd Gwalia'), a lluniodd eiriau hefyd ar alawon i [Brinley Richards](#), Blockley, '[Owain Alaw](#),' a [J. D. Jones](#).

Awdur

David Gwenallt Jones, (1899 - 1968)

Ffynonellau

Y Geninen, 1888, 52

[Talhaiarn](#), *Y Geninen*, Cyf. VI, rhif 4, Hydref 1888, tt.282-287

Caneuon Talhaiarn, gyda rhagdraeth gan Anthropos, 1902

Talhaiarn, Detholiad o Gerddi (Aberystwyth 1930) (gol. T. Gwynn Jones), 1932

Archifau LIGC: [NLW MSS. 4501-15: Talhaiarn Manuscripts](#)

[Gwyneddigion and Cymreigyddion](#), *Y Cymmrodor*, Cyf. 50, 1951, tt.134-6

Archifau LIGC: [NLW MS 16094iE & iiG: Papers regarding Penybont, Llanfair Talhaiarn](#)

Darllen Pellach

Dewi Maelor Lloyd, *Talhaiarn* (Caerdydd 1999)

Erthygl Wicipedia: [John Jones](#)

Delweddau

William Roos, [Talhaiarn](#)

John Thomas, [John Jones \(Talhaiarn, 1810-69\)](#)

John Thomas, [John Jones \(Talhaiarn, 1810-69\)](#)

John Thomas, [John Jones \(Talhaiarn, 1810-69\)](#)

The London Photographic Company: [John Jones, 'Talhaiarn'](#)

The London Photographic Company: [John Jones, 'Talhaiarn'](#)

W. Griffith, [John Jones, 'Talhaiarn'](#)

Caldesi, Leonida & Co: [John Jones, 'Talhaiarn'](#)

John Brown, [The burial place of John Jones, 'Talhaiarn'](#)

LIGC: [The burial place of John Jones, 'Talhaiarn'](#)

John Thomas, [Monument to John Jones \(Talhaiarn, 1810-1869\), Llanfair Talhaearn](#)

The London Photographic Company: [Mother of John Jones, 'Talhaiarn'](#)

Dolenni Ychwanegol

Archifau LIGC: [NLW MS 16139E: Talhaiarn papers](#)

VIAF: [63274453](#)

Wikidata: [Q7679452](#)

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n [tudalen codi arian](#) am ragor o wybodaeth.

